

також безпосередньо брати участь у процесі викладання. Отже, контроль за самостійною роботою студентів потрібно здійснювати, починаючи вже з першої лекції. З урахуванням вищесказаного можна стверджувати, що подальша самостійна робота студентів на базах виробничої практики, а також виконання завдань за індивідуальними варіантами буде більш якісними.

Контроль за самостійною роботою студентів у період виробничої практики здійснюється шляхом особистого спілкування викладача з кожним студентом під час консультацій, що проводяться викладачем за встановленим графіком і супроводжується низкою проблем. За відсутності вільного аудиторного фонду індивідуально-консультаційна робота здійснюється одночасно декількома викладачами у викладацькій, що не можна вважати прийнятним. Визначена періодичність і час консультацій не завжди відповідає потребам студентів. Передбачені навчальним планом 34 години для проведення індивідуальної роботи з усією кількістю студентів — це надто мало для якісного виконання цієї роботи, яка включає не тільки особисте спілкування викладача зі студентами, але й перевірку усіх індивідуальних завдань, яка вимагає значної уваги і значної кількості часу. Поточний контроль знань студентів полягає тільки в оцінюванні викладачем якості виконання індивідуально-практичних завдань на базі практики, але не передбачає захист самостійно виконаного завдання, що послаблює контроль за самостійною роботою студентів. Таким чином, збільшення ролі самостійної роботи студентів потребує впровадження у навчальний процес різноманітних її форм, вдосконалення лекційної і індивідуально-консультаційної роботи.

*Т. М. Ткачук, асист.,
кафедра педагогіки та психології*

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

На сьогодні поняття «психофізіологічне забезпечення стоїть поряд з такими поняттями як «супроводження діяльності», «оптимізація діяльності», вочевидь, що воно є ширшим. Якщо навчання та виховання студентів в основному співвідноситься з формуючими на нього впливами з боку інших, тобто в більшій мірі співвідноситься з терміном «супроводження навчальної діяльності», то психофізіологічне забезпечення навчальної діяльності передбачає не тільки надання студентам необхідної психологіч-

ної підтримки зі сторони інших, а й актуалізацію суб'єктивних механізмів» психічного, психофізіологічного саморозвитку, саморегуляції та самоактуалізації.

В останні роки, на жаль, не отримали широкого розповсюдження лонгітюдні дослідження психофізіологічних та особистісних характеристик студентів. Тому простежити ефективність психофізіологічного забезпечення навчальної діяльності з метою збереження фізичного та психічного здоров'я студентів доволі важко. Завдяки лонгітудам, що передбачають багаторазове, регулярне та систематичне вивчення одних і тих самих особистостей в процесі їх навчання та професійного становлення, можна з'ясувати певні закономірності протікання навчальної діяльності, її вплив на індивідуальний розвиток, стан здоров'я, а також побачити зворотній зв'язок, тобто вплив індивідуальних властивостей на особливості формування індивідуального стилю навчальної, а в подальшому професійної, діяльності.

Основними проблемами психофізіологічного забезпечення навчальної діяльності студентів, на наш погляд, є наступні: 1) труднощі діагностики та прогнозування психофізіологічних етапів студентів через їх динамічність; 2) труднощі кількісного опису проявів психіки студентів та їх життєдіяльності через багатоплановість та багаторівневість людського буття; 3) труднощі вивчення часової динаміки змін функціональних можливостей пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери студентів з метою профілактики розумово-емоційного перенапруження та підвищення їх працездатності; 4) недостатньо вивчені питання саморегуляції поведінки студентів та механізмів, які за неї відповідають; 5) недостатньо проводиться робота щодо гармонізації навчальних вимог до студента відповідно з його індивідуальними психофізіологічними особливостями; 6) відсутня або малоефективна допомога, яка надається студентам у розумінні джерел особистісних проблем, в адекватному сприйманні уявлень про свої професійні можливості; 7) потребує вдосконалення профілактика соціально-психологічної дезадаптованості студентів.

Зазначені проблеми дозволяють виділити наступні завдання психофізіологічного забезпечення навчальної діяльності сприяння фізичному та психічному здоров'ю студентів, підвищення ефективності навчальної діяльності через запровадження систематичної роботи у ВНЗах психологічних служб; розробка шляхів оптимізації навчальної діяльності на основі вивчення та врахування особливостей психофізіологічних функцій студентів, їх ін-

дивідуальних психофізіологічних особливостей, адаптаційних можливостей (в контексті цілісної інтегральної функціональної системи); розробка механізмів впливу па конкретного студента з урахуванням його психофізіологічних характеристик, які повинні бути спрямовані на підтримку оптимуму функціонального стану організму, що забезпечував би необхідний рівень його працездатності, а при необхідності — нормалізацію, активацію функціональних систем з метою відновлення працездатності, подолання ознак втоми, тощо. Ефективність психофізіологічного забезпечення навчальної діяльності студентів можна досягти передусім шляхом певних організаційних заходів правильної організації режиму праці та відпочинку з урахуванням психологічних та психофізіологічних особливостей тих, хто навчається, що сприятиме усуненню та корекції негативних емоційних проявів студентів, поліпшенню психологічної стійкості, попередженню та профілактиці негативного впливу пресових факторів, підвищенню ефективності і працездатності. Психодіагностичні заходи повинні бути спрямовані на вивчення особистості на усіх рівнях її функціонування, на раннє виявленні потенційних та наявних межових нервово-психічних розладів, емоційних порушень тощо. Психологічна служба вузів повинна зайняти по відношенню до студента «психотерапевтичну позицію», при якій неможливо оперувати такими поняттями, як узагальнена норма. Усі дані про закономірності розвитку конкретного студента повинні розглядатися через призму індивідуального прояву загальних закономірностей. Після виявлення «проблемних» факторів, які ускладнюють процес навчання, а в подальшому можуть викликати труднощі при виконанні професійних обов'язків, важливого значення набувають заходи психологічної корекції, як важливої складової психофізіологічного забезпечення навчальної діяльності студентів та підготовки їх до майбутньої професійної діяльності.

*Л. М. Трохименко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра обліку, аналізу та аудиту в АПК*

ЕФЕКТИВНЕ ПОЄДНАННЯ РІЗНИХ ФОРМ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Досвід викладання дисципліни «Бухгалтерський облік» свідчить, що цілковито жорстка регламентація порядку ведення обліку за вимогами нормативних документів виключає можливість